Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 4 (7446) ПЯТНІЦА 8 студзеня 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ—ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Наступленне Чырвонай Арміі прадаўжаецца. Беларускія патрыёты! Мацней граміце тылы ворага! Дапамагайце Чырвонай Арміі вызваляць сваю родную зямлю ад ненавісных нямецкіх акупантаў!

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ НАСТУПАЕ

Людаед Гітлер, аслеплены бандыцкай прагай грабіць і забіваць, меркаваў летам 1942 года захапіць Сталінград, адрэзаць цэнтральную еўралейскую частку Совецкага Саюза ад волжскага і ўральскага тыла, акружыць і ўзяць Маскву. Але жыццё злосна пасмяялася над главаром бандыцкай згаі.

У мінулым нумары нашай газеты надрукаваны вынікі 6-тыднёвага наступлення Чырвонай Арміі на подступах Сталінграда. Доблесная Чырвоная Армія сарвала планы нямецкіх акупантаў. Нашы войскі бліскуча ажыццявілі план Галоўнакамандавання па акружэнню і разгрому нямецкіх акупантаў пад Сталінградам.

У выніку 6-тыднёвых наступальных баёў пад Сталінградам нашы войскі разграмілі 36 дывізій праціўніка, нанеслі цяжкія страты 7 дывізіям, знішчылі 175 тысяч і захапілі ў палон 137.650 варожых салдат і афіцэраў. У раёне Сталінграда нашы войскі акружылі шчыльным кальцом 22 дывізіі ворага.

Чырвоная Армія захапіла багатыя трафеі, сярод якіх 542 самалёты, 2.064 танкі, 4.451 гармата, каля 138.000 вінтовак, больш 50 мільёнаў патронаў, больш 5 мільёнаў снарадаў, 15.049 аўтамашын, 434 ваенных склады, 8.161 кулямёт і т. д.

Кожны дзень прыносіць радасныя весткі аб новых перамогах Чырвонай Арміі. На Цэнтральным фронце нашы войскі занялі горад і чыгуначны вузел **Вялікія Лукі.** На поўдзень і на паўночны захад ад Сталінграда нашы войскі, услед за **Кацельнікавым,** авалодалі гарадамі **Элісталь, Чэрнышкоўскі, Марозаўскі, Цымлянская** і многімі іншымі населенымі пунктамі.

Бліскуча развіваецца наступленне Чырвонай Арміі на Паўночным Каўказе. Услед за гарадамі **Маздок** і **Малгобек,** часці Чырвонай Арміі 4 студзеня авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй **Нальчык.** 5 студзеня нашы войскі занялі горад і чыгуначны вузел **Прахладны,** горад **Майскае** і чыгуначны вузел **Катляррэўская.** З 24 снежня 1942 года па 4 студзеня 1943 года нямецкія акупанты страцілі на Паўночным Каўказе толькі забітымі больш 11.000 салдат і афіцэраў.

Наступленне Чырвонай Арміі паспяхова развіваецца і пад Сталінградам, і ў раёне сярэдняга Дона, і на Паўночным Каўказе, і на Цэнтральным фронце. Усюды яна моцна ўтрымлівае ініцыятыву ў сваіх руках. Нашы воіны ідуць наперад, вораг адкатваецца на захад.

Сыны і дочкі беларускага народа, партызаны і партызанкі! Усюды свет захапляецца вашай мужнасцю. Зверствы нямецкіх катаў не зламалі вашай волі да барацьбы. Вы не схілілі галавы перад чужынцамі ў доўгія месяцы нямецкай акупацыі. Вы не гублялі веру ў нашу перамогу, вы ўзняліся на смяротны бой за радзіму, за Совецкую Беларусь, за сваё жыццё.

Няхай - жа цяпер, калі Чырвоная Армія наступае, яшчэ ярчэй разгарыцца полымя ўсенароднай партызанскай вайны, каб ні адна фашысцкая сволач не вырывала сваёй паганай скуры.

Таварышы! Змагайцеся за дастойную сустрэчу роднай Чырвонай Арміі. Ні адзін поезд, ні адна машына ворага, ні адзін фрыц не павінен дабрацца да лініі фронта. Увесь варожы транспарт узнімайце ў паветра, пускайце пад адкос. Усюды насцігайце гітлераўцаў і знішчайце іх, як шалёных сабак.

Беларусы! Наступае дзень вялікай адплаты ворагу. За гора і пакуты, што прынеслі нам немцы, за папялішчы, за кроў нашых бацькоў і дзяцей, за шыбеніцы — за ўсе злачынствы азвярэлы вораг павінен расплаціцца сваёй паганай крывёю.

УКАЗ

ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР

АБ УВЯДЗЕННІ НОВЫХ ЗНАКАЎ АДРОЗНЕННЯ ДЛЯ АСАБОВАГА САСТАВА ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

1. Задаволіць хадайніцтва Народнага Камісарыята Абароны і ўвесці, узамен існуючых, новыя знакі адрознення — пагоны для асабовага састава Чырвонай Арміі.

2. Зацвердзіць узоры і апісанне новых знакаў адрознення асабовага састава Чырвонай Арміі.

3. Народнаму Камісару Абароны СССР устанавіць тэрміны пераходу на новыя знакі адрознення і ўнесці неабходныя змены ў форму вопраткі асабовага састава Чырвонай Арміі.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 6 студзеня 1943 года.

У АПОШНЮЮ ГАДЗІНУ

I.

4 студзеня нашы войскі пасля рашучай атакі авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй НАЛЬЧЫК.

5 студзеня нашы войскі авалодалі горадам і чыгуначным вузлом ПРАХЛАДНЫ, горадам МАЙСКАЕ і чыгуначным вузлом КАТЛЯРЭЎСКАЯ.

У выніку ўпорнага боя нашы войскі авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй МАРОЗАЎСКІ і раённым цэнтрам ЦЫМЛЯНСКАЯ.

Узяты трафеі і палонныя.

II.

Нашымі войскамі на ПАЎДНЁВЫМ КАЎКАЗЕ ў баях з нямецкімі акупантамі з 24 снежня 1942 года па 4 студзеня 1943 года УЗЯТЫ наступныя трафеі: танкаў — 150, гармат — 109, кулямётаў — 268, вінтовак—каля 5.000, супроцьтанкавых і супроцьпяхотных мін—59.000, патронаў—звыш 500.000, аўтамашын—253, складаў з боепрыпасамі і харчаваннем—15.

За гэты-ж перыяд ЗНІШЧАНА: самалётаў—18, танкаў—170, гармат—42, кулямётаў—222, аўтамашын з грузам і ваенным снаражэннем—390.

За час з 24 снежня 1942 года па 4 студзеня 1943 года праціўнік страціў толькі забітымі звыш 11.000 салдат і афіцэраў.

СОВІНФОРМБЮРО.

* * *

4 студзеня нашы наступаючыя войскі авалодалі горадам ЧЭРНЫШКОЎСКІ і чыгуначнай станцыяй ЧЭРНЫШКОЎ.

У раёне Чэрнышкоўскі захоплены вялікія трафеі, сярод якіх самалётаў—17, снарадаў—2.000.000, авіябомбаў—500.000, а таксама склады з харчаваннем і ваеннай маёмасцю.

СОВІНФОРМБЮРО.

Трафеі нашых войск і страты праціўніка на паўднёвы захад і на поўдзень ад Сталінграда

З 1 па 5 студзеня 1943 года нашымі войскамі на паўднёвы захад і на поўдзень ад **Сталінграда** ў баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі **ўзяты** наступныя трафеі: самалётаў — **27,** танкаў — **56,** кулямётаў— **429,** мінамётаў — **267,** супроцьтанкавых ружжаў—**1.016,** аўтаматаў—**10.000,** вінтовак — **15.770,** снарадаў — звыш **3.000.000,** патронаў—звыш **20.000.000,** авіябомбаў— **500.000,** радыёстанцый—**83,** аўтамашын з боепрыпасамі і харчаваннем — **239,** коней —**3.217,** павозак з ваенным грузам— **4.400,** паравозаў—**18,** вагонаў—**400,** складаў розных—**37.**

Узята ў палон **6.500** салдат і афіцэраў, а ўсяго з раней узятымі ў палон пачынаючы з 19 лістапада 1942 года нашымі войскамі ўзята ў палон — **144.150** салдат і афіцэраў праціўніка.

За час з 1 па 5 студзеня 1943 года **знішчана:** самалётаў — **88,** танкаў — **118,** гармат розных калібраў — **122,** мінамётаў—**291,** кулямётаў—**787,** аўтамашын з войскамі і ваенным грузам—**570,** матацыклаў — **340,** вагонаў — **432,** складаў розных—**20.**

За час з 1 па 5 студзеня 1943 года праціўнік страціў толькі забітымі звыш **20.000** салдат і афіцэраў.

СОВІНФОРМБЮРО.

Заняты новыя населеныя пункты

На працягу 6 студзеня нашы войскі ў раёне сярэдняга **Дона,** прадаўжаючы наступленне, занялі населеныя пункты — **Каргальска-Белянскі, Вярбоўскі, Марынская, Халодны, Камышэўская, Ясырэў, Вялікая Арлоўка, Чэрткоўская.**

На **Паўночным Каўказе** нашы войскі авалодалі населенымі пунктамі — **Нова-Асецінаўская, Краснаградская, Уражайнае, Матвееўскі, Кызбурун 1-ы, Кызбурун 2-гі, Кызбурун 3-ці, Баксан, Старая Крэпасць, Карагач, Крэм. Канстанцінаўскае, Курская, Канава** і чыгуначнымі станцыямі Апалонская, Салдацкая.

На **Цэнтральным** фронце нашы войскі вялі баі на ранейшых напрамках.

(З паведамлення **СОВІНФОРМБЮРО**).

На Цэнтральным фронце

Нашы войскі замацоўваліся на дасягнутых рубяжах і вялі наступальныя баі. На паўднёвы захад ад Вялікіх Лук байцы Н-скай часці ўварваліся ў добра ўмацаваны вузел варожай абароны. Пасля жорсткай схваткі праціўнік быў выбіты з гэтага рубяжа. Захоплены вялікія трафеі.

На суседнім участку падраздзяленне, дзе камандзірам тав. Старыкаў, захапіла 19 нямецкіх аўтамашын, склад з боепрыпасамі, 25 коней і іншыя трафеі. Ружэйна-кулямётным агнём нашы байцы збілі два нямецкія самалёты.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ (на паўднёвы захад ад Сталінграда). На шляху адступлення нямецкіх войск. НА ЗДЫМКУ: Аўтамашыны, пакінутыя ў паніцы немцамі.

ПАРТЫЗАНЫ, МАЦНЕЙ УДАРЫ ПА ВОРАГУ!

Дапамагайце Чырвонай Арміі бязлітасна граміць фашысцкае звяр'ё.

ЗАГАД ВЫКАНАН!

Група партызан з атрада дзядзькі Васіля атрымала загад: пусціць пад адкос нямецкі воінскі эшалон. Справа ўскладнялася тым, што ў нас тады не было выбуховых матэрый.

Калі месца крушэння было вызначана, мы набылі ключы для разборкі рэек.

Пачалі разбіраць рэйкі. Гайкі на заржавелых балтах спачатку не паддаваліся.

У гэты час пачуўся паравозны гудок з усхода: поезд ішоў з фронта. А ў тыя дні немцы пераганялі з усхода многа саставаў паражняку. Мы не хацелі пускаць у канаву пусты эшалон. Поезд падышоў блізка і мы паспяшылі схавацца.

Поезд праляцеў непашкоджаным. Мы зноў узяліся за працу. Справа падыходзіла к канцу, калі пачуўся гудок паравоза з процілеглага боку: поезд з вялікай хуткасцю ішоў да фронта. Мы саскочылі з палатна.

Адно імгненне—і паравоз зарыўся носам у зямлю, нас аглушыў трэск і лязг, вагоны наляталі адзін на другі і развальваліся на часткі. Праз некалькі мінут на палатне чыгункі і абапал яго ляжалі груды лому.

Пасля разведка паведаміла, што нямецкі эшалон знішчан амаль поўнасцю. Разбіты паравоз і 17 вагонаў, знішчана многа боепрыпасаў, забіты дзесяткі немцаў. Чыгунка не працавала 36 гадзін.

Загад камандзіра атрада быў выканан.

Партызан ІВАН.

Н-скі РАЁН БЕЛАРУСІ.

Баявыя справы беларускіх партызан

Днямі група віцебскіх партызан пусціла пад адкос два эшалоны праціўніка. Знішчаны два паравозы, 8 вагонаў са снарадамі, 18 платформ з 28 аўтамашынамі. Пад абломкамі загінулі 24 фашысты. Рух паяздоў спыніўся на паўтары сутак.

Другая група партызан з гэтага-ж атрада пусціла пад адкос эшалон з жывой сілай і боепрыпасамі. Забіта 174 і паранена 140 нямецкіх салдат і афіцэраў. Знішчаны 23 вагоны з боепрыпасамі, выведзена са строю 6 танкаў.

* * *

Партызанскі атрад імені Шчорса знішчыў вялікі чыгуначны мост, папярэдне разграміўшы добра ўзброены нарад, які яго ахоўваў. Забіта 60 гітлераўцаў.

* * *

За месяц баявых дзеянняў на важнай чыгуначнай камунікацыі ворага партызаны аднаго з атрадаў Баранавіцкай вобласці арганізавалі крушэнне 5 воінскіх эшалонаў, якія ішлі на фронт. Разбіты 5 паравозаў, 8 платформ, 25 вагонаў з жывой сілай і 32 вагоны з боепрыпасамі і тэхнікай. Забіта 1.110 нямецкіх салдат і афіцэраў.

За кароткі час партызанскі атрад «Беларусь», які дзейнічае на Міншчыне, пусціў пад адкос 3 воінскія эшалоны праціўніка, разбіў 6 аўтамашын і разбурыў 11 мастоў. На рахунку атрада—1.200 знішчаных нямецкіх салдат і афіцэраў, а таксама 13 разгромленых паліцэйскіх участкаў.

* * *

Партызанскі атрад «За Савецкую Беларусь» пусціў пад адкос воінскі эшалон праціўніка, які ішоў на фронт. Знішчаны паравоз, 46 вагонаў, з іх 4 з мукою і 13 з жывой сілай праціўніка. Знішчана 30 аўтамашын. Забіта і паранена 248 нямецкіх салдат і афіцэраў.

* * *

Бясстрашны народны мсцівец тав. Р. з партызанскага атрада «Перамога» арганізаваў крушэнне двух воінскіх эшалонаў праціўніка, спаліў 2 масты і знішчыў 350 нямецкіх салдат і афіцэраў.

* * *

У канцы снежня мінулага года партызаны атрада тав. Міхася (Віцебская вобласць) пусцілі пад адкос воінскі эшалон ворага. У часе крушэння было разбіта 5 пражэктарных установак, 6 гармат і 4 аўтамашыны. Знішчана 109 немцаў.

Імклівы налёт на немцаў

Марознай ноччу партызаны ўварваліся ў вёску. Карнікі не чакалі такога смелага, імклівага налёту. У стане ворага паднялася паніка. Гэта было наруку партызанам. Вінтовачна-кулямётным агнём і гранатамі яны крышылі немчуру. Толькі нямногім перапалоханым гітлераўцам удалося ўцячы.

Пасля бою на вуліцы і ў хатах партызаны налічылі 83 забітых і 40 параненых нямецкіх салдат і афіцэраў. Карны атрад немцаў быў разбіты дашчэнту.

(Наш кар.).

ВІЦЕБСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

Прадпрыемствы ворага спынілі работу

У адным з гарадоў Мінскай вобласці акупанты наладзілі вытворчасць узбраення і абмундзіравання для сваёй арміі.

Партызаны ўзарвалі гарадскую электрастанцыю, будынак пошты і радыёвузел, а таксама спалілі ўсе запасы нафты ў колькасці 30 тон. Прадпрыемствы ворага выведзены са строю.

„АЛЕСЯ“

НОВАЯ ОПЕРА АБ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАНАХ

У грозныя дні Айчыннай вайны Дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета БССР з поспехам працуе ў горадзе Горкім.

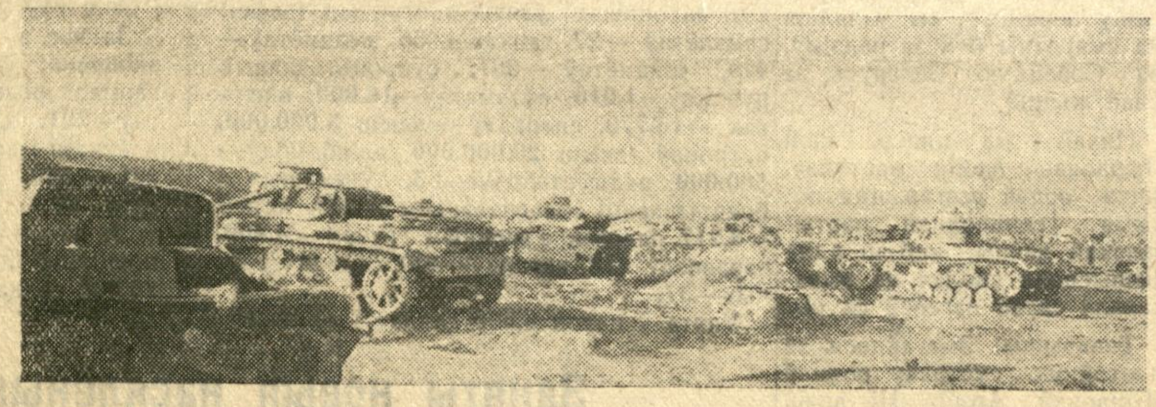
Зараз калектыў тэатра працуе над стварэннем новай беларускай оперы «Алеся». Лібрэта оперы напісана паэтам-ордэнаносцам Петрусём Броўка, музыка заслужанага дзеяча мастацтваў БССР кампазітара Е. К. Цікоцкага.

У оперы «Алеся» паказваецца барацьба беларускага народа за сваё вызваленне ад нямецка-фашысцкіх акупантаў. Героі оперы—беларускія партызаны.

Н. Н. ПІГУЛЕЎСКІ,
артыст Дзяржаўнага ордэна Леніна тэатра оперы і балета.

НОВАЯ ПАЭМА АРКАДЗЯ КУЛЯШОВА

Дзяржаўнае літаратурнае выдавецтва ў Маскве прыступіла да выдання новай вялікай паэмы беларускага паэта Аркадзя Куляшова «Сцяг брыгады». Паэма прысвечана вялікай Айчыннай вайне.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ (на паўднёвым захадзе ад Сталінграда). **НА ЗДЫМКУ:** Падбітыя і спаленыя нямецкія танкі, пакінутыя на полі бою.

Замежны друк аб баявых поспехах Чырвонай Арміі

ЗША

«ГІТЛЕР ПРАЛІЧЫЎСЯ»

Усе амерыканскія газеты друкуюць многа матэрыялаў аб паспяховым наступленні Чырвонай Арміі.

Газета «Вашынгтон пост» заяўляе, што ў працэсе свайго вялікага наступлення Чырвоная Армія ўжо дасягнула сур'ёзных поспехаў. Самым важным з іх з'яўляецца акружэнне германскіх войск у раёне Сталінграда. Гэта нанесла сакрушальны ўдар па прэстыжу Гітлера і стварыла пагрозу германскай арміі, якая знаходзіцца на Паўночным Каўказе. Гітлер пралічыўся.

АНГЛІЯ

«ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ РОБІЦЬ ЦУДЫ»

Пад кіраўніцтвам Сталіна і яго генералаў,—піша газета «Санды экспрэс»,—Чырвоная Армія перакрыла цуды, якія былі зроблены ёю раней. Яна дасягнула значна больш, чым у мінулагодняй зімняй кампаніі. Апошнія яе дасягненні з'яўляюцца асабліва вялікімі. Заняты Вялікія Лукі, мацнейшая база праціўніка на ўсім Цэнтральным фронце. За 6 тыдняў свайго наступлення Чырвоная Армія занесла на свой рахунак 312.650 забітых і палонных салдат і афіцэраў праціўніка.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ

СНАЙПЕР ВАСІЛЬ САЛАВЕЙ

Кожны раз, калі пісьманосец прыходзіць у снайперскі ўзвод, у якім служыць баец Салавей, бывае вялікае ажыўленне, і толькі баец Салавей у гэтыя мінуты робіцца больш пахмурым, неразгаворлівым і стараецца быць сам з сабою, быць са сваімі думамі, перажываннямі.

Гэта ўсе ў снайперскім узводзе бачаць і ўсе стараюцца сказаць свайму баявому таварышу што-небудзь суцешнае.

— Кінь журыцца, Васіль. Вось я таксама не атрымліваю пісем ад родных,—гаворыць украінец Піліпенка.

Камандзір узвода, улучыўшы зручны момант, падзывае да сябе Піліпенку і павучае:

— Ты, брат, яго не чапай. Не варушы яго гора. Сумуе хлопец па родных... Па Беларусі сумуе. Там яго і бацька, і маці, і жонка. Усе там пакутуюць у нямецкай няволі.

Васіль Салавей да вайны быў брыгадзірам паляводчай калгаснай брыгады ў Мінскай вобласці. Зямлю ён любіць і разумее сэрцам, і ў яго брыгадзе былі самыя высокія ўраджаі.

Вайна прымусіла пакінуць мірную працу ў брыгадзе, сагнала з родных мясцін, але Васіль Салавей жыве з бацькаўскімі мясцінамі ў думах, у снах, у сваіх імкненнях, парывах, якія цягнуць яго туды, на захад, на беларускую зямлю.

І кожны раз перад Васілём Салаўём ва ўсёй паўнаце і падрабязнасці ўсплываюць родныя пейзажы, лясы і пералескі, нівы і сенажаці. Ён слухае, як чытаюць пісьмы яго сябры—гаркаўчане, калінінцы пра добрыя ўмалоты, пра багаты працадзень, пра ўдоі, і ён чуе пах спелага жыта, ён бачыць высокі кароўнік, чараду сытых кароў, ён чуе пах мурогаў і сырадою.

Як усё гэта было нядаўна і як усё гэта ў родным краі бязлітасна знішчана, зруйнавана, вытаптана каварным ворагам!

— Як цяпер там, на Міншчыне?—думае Васіль Салавей.—Як там бацька, жонка?

У хвіліны раздум'я Васіль робіцца больш пахмурым, рашучым. У сэрцы яго кіпіць гнеў, а ў вачах гарыць нянавісць да сваіх лютых ворагаў-немцаў. Гэта нянавісць і гнеў не даюць яму спакойна сядзець у зямлянцы і вядуць яго ў засаду, у снайперскі сакрэт. Васіль Салавей ідзе да камандзіра:

— Дазвольце на паляванне, таварыш камандзір. Вінтоўка мая засумавала без работы. Злосць хочацца адвесці на немцу.

І камандзір адпускае байца «адводзіць злосць на немцу». А злосць у яго вялікая, бязлітасная. Яна трымае снайпера ў засадзе да таго часу, пакуль ён сваімі вачыма не ўбачыць немца, пакуль не возьме яго на снайперскую мушку.

Пасля ўдалага «палявання» Васіль прыходзіць вясёлы, разгаворлівы.

— Усё-такі мёртвых немцаў зямля лягчэй трымае, чым жывых, — гаворыць снайпер Салавей. — Жывы немец ідзе па зямлі, а мне здаецца, ён ідзе па майму целу і стукае абцасамі ў сэрца. Кожны крок ворага па зямлі болем адклікаецца ў маёй душы. Дык навошта-ж мне боль цярпець? Лепш заб'ю немца. І зямлі лягчэй, і мне больш прывольна.

Васіль Салавей змагаецца на Цэнтральным фронце. З кожным днём ён набліжаецца да роднай беларускай зямлі. Ён ідзе праз трупы сваіх ворагаў. Толькі ў апошніх наступальных баях ён забіў больш 20 акупантаў.

Ордэн Чырвонага Сцягу, якім узнагароджан Васіль Салавей за заслугі ў жорсткіх баях з фашыстамі,—гэта яго баявая слава, яго воінская гордасць.

А. ПЯТРОВІЧ.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ
А14